

## **Inspektion av Stadsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun den 18 - 19 februari 2020**

---

### **Inledning**

Närvarande från Riksdagens ombudsmän: byråchefen Charlotte Håkansson, områdesansvariga föredraganden Cecilia Melander, föredragandena Charlotta Nyhlén och Catharina Adlercreutz.

Närvarande från stadsbyggnadsnämnden vid det inledande sammanträdet: vice ordföranden AA, förvaltningschefen BB och bygglovschefen CC.

Närvarande från stadsbyggnadsnämnden vid det avslutande sammanträdet: vice ordföranden AA, förvaltningschefen BB, bygglovschefen CC och bygglovshandläggaren DD.

### **Inledande möte**

Inspektionen inleddes tisdagen den 18 februari 2020 med ett sammanträde. Vid sammanträdet informerade Charlotte Håkansson kort om JO:s verksamhet samt syftet med och upplägget av inspektionen. Charlotte Håkansson förklarade att JO Katarina Pahlsson inte skulle delta personligen vid inspektionen, men att de iakttagelser som gjordes skulle föredras för henne och att hennes bedömningar av iakttagelserna skulle redovisas i protokollet.

Därefter beskrev företrädare för stadsbyggnadsnämnden översiktligt nämndens uppgifter och stadsbyggnadsförvaltningens organisation och verksamhet. Det framgick bl.a. följande:

Nämnden använder ärendehanteringssystemet Castor. I Castor finns ett ärendes huvudakt. Handläggningen är dock inte helt digital ännu. Nämnden inväntar ett övergripande arbete i kommunen gällande digital handläggning. I det arbetet hanteras bl.a. frågor om e-arkiv och digital signatur.

### **Inspektionens omfattning**

Vid inspektionen granskades:

- slumpmässigt utvalda sammanträdesprotokoll från nämnden under de två senaste åren,
- slumpmässigt utvalda beslut fattade med stöd av delegation från de två senaste åren,
- utdrag ur diariet över
  - nämndens oavslutade ärenden om bygglov/förhandsbesked,
  - nämndens oavslutade tillsynsärenden enligt plan- och bygglagstiftningen,
- ett antal av nämndens äldsta pågående ärenden om bygglov och förhandsbesked (ärenden där frågan om bygglov eller förhandsbesked inte hade prövats),
- de 20 senast avslutade ärendena om bygglov och förhandsbesked,
- de tio äldsta pågående tillsynsärendena,
- de 20 senast avslutade tillsynsärendena.

### **Avslutande möte**

Vid ett avslutande sammanträde den 19 februari 2020 redovisade Charlotte Håkansson översiktligt de iakttagelser som JO:s medarbetare hade gjort vid granskningen.

### **Iakttagelser och bedömningar**

#### Nämndens diarium

Vid granskningen uppmärksammades att det fanns ett flertal avslutade ärenden som fortfarande var pågående enligt ärendehanteringssystemet.

Företrädare för nämnden uppgav bl.a. följande:

När ett ärende har avslutats ska det skickas för arkivering. Det är först när det sker som ärendet registreras som avslutat i ärendehanteringssystemet. På grund av tidsbrist har många avslutade ärenden ännu inte skickats för arkivering.

JO Katarina Pahlsson: En myndighet behöver ha ett tillförlitligt system för att kunna överblicka sina ärendebalanser och kontrollera att ärendena blir avgjorda inom rimlig tid. Det förutsätter bl.a. att de ärenden som har handlagts klart också avslutas i diariet. Det framgår att nämndens ärendehanteringssystem inte är helt rättvisande i detta avseende. Jag utgår från att nämnden vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att rätta till denna brist.

#### Handläggningstiden för ärenden om bygglov och förhandsbesked

Vid inspektionen framgick att det i huvudsak var en bra åldersstruktur på de öppna ärendena om förhandsbesked. Vid genomgången av de äldsta ärendena

om lov och förhandsbesked uppmärksammades dock ärenden i vilka handläggning inte hade skett på flera år eller det förekommit andra längre uppehåll i handläggningen (se bl.a. BYGG-SBN.2013.956, BYGG-SBN.2015.1011, BYGG-SBN.2015.1742, BYGG-SBN.2016.863, BYGG-SBN.2017.59, BYGG-SBN.2017.1274, BYGG-SBN.2018.1256 och BYGG-SBN.2018.1489).

Vid granskningen av pågående ärenden om lov enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, noterades flera ärenden, varav de äldsta var från 2013, där ansökningarna ännu inte bedömts vara fullständiga. Nämnden hade med stöd av 9 kap. 22 § PBL i flera fall förelagt sökanden att komplettera sin ansökan senast en viss tid, men sedan inte vidtagit någon ytterligare handläggningsåtgärd efter att fristen löpt ut.

I några ärenden hade nämnden begärt in kompletteringar från sökanden utan att ange vid vilken tidpunkt som kompletteringarna senast skulle ges in.

I ytterligare ett ärende hade nämnden skickat ett brev, daterat den 19 september 2016, med följande innehåll:

Hej, er ansökan behöver föregås av en ansökan om strandskyddsdispens eftersom sökt plats ligger intill område som omfattas av strandskydd enligt kommunbiolog, se bifogat yttrande. Dispensansökan handläggs av oss, men länsstyrelsen i sin tur granskar vårt framtida beslut för att se om de godkänner det eller ej, (vid positivt beslut).

Om ni vill fortsätta att pröva ärendet med en dispensansökan så bifogar jag en blankett för det, ni kan också dra tillbaka ansökan om förhandsbesked ifall ni vill.

Sökanden uppmanades att inom en månad från brevets datum meddela hur hon ville gå vidare. Därefter hade inga åtgärder vidtagits (BYGG-SBN.2016.321).

Under inspektionen uppgav företrädare för nämnden att man, trots en stor personalomsättning och en hög tillströmning av ärenden, lyckats hålla tioveckorsfristen i 9 kap. 27 § PBL i flertalet ärenden om bygglov och förhandsbesked. De uppgav att det till stor del berodde på att nya ärenden fördelades varje vecka till handläggarna så att handläggningen omedelbart inleddes.

JO Katarina Pahlsson: I PBL finns uttryckliga tidsfrister för handläggningen av ärenden om lov och förhandsbesked. Av 9 kap. 27 § första stycket PBL i dess lydelse från den 1 januari 2019 framgår att byggnadsnämnden ska handlägga sådana ärenden skyndsamt. Nämnden ska meddela sitt beslut om lov eller förhandsbesked inom tio veckor från den dag ansökan kom in till nämnden, eller från den senare dag då ytterligare underlag kom in till nämnden från sökanden på hans eller hennes initiativ. Av andra stycket framgår att tidsfristen, i vissa fall där nämnden har förelagt sökanden enligt 9 kap. 22 § första stycket PBL att avhjälpa en brist i ansökan räknas från den dag då bristen avhjälpes.

Den inledande handläggningen av ärenden som nämnden beskrivit innebär att handläggningen snabbt påbörjas. Det är positivt och såvitt framkommit håller nämnden i stort de frister som anges i 9 kap. 27 § PBL. Det förefaller emellertid som att handläggningen ibland avstannar i ärenden där ansökan inte är fullständig.

När ett ärende har inletts är det myndighetens uppgift att driva fram ärendet till ett avgörande. Det är också viktigt för respekten för myndigheterna att de förelägganden och andra åtgärder som vidtas verkligen följs upp. Bevakningen av oavgjorda ärenden är således en viktig uppgift inte bara för handläggarna på förvaltningen utan också för nämnden själv. Nämnden kan inte heller lägga över ansvaret för handläggningen på sökanden.

Om en ansökan är ofullständig får byggnadsnämnden enligt 9 kap. 22 § PBL förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Nämnden ska alltså alltid ange inom vilken tid kompletteringen ska ske. Föreläggandet ska dessutom innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas eller att ärendet kan komma att avgöras i befintligt skick om sökanden inte följer föreläggandet. När tiden för att komplettera ansökan har gått ut har nämnden att ta ställning till om ansökan ska avvisas eller om ärendet kan avgöras i befintligt skick. Sökanden har rätt till en prövning av sin ansökan i befintligt skick. Först om ansökan är så ofullständig att den över huvud taget inte går att pröva i sak, ska den avvisas.

När en ansökan är fullständig och tidsfristen i 9 kap. 27 § PBL börjat löpa kan nämnden inte frångå fristen, inte ens om sökanden samtycker till det (jfr JO 2015/16 s. 561). Den omständigheten att lov eller förhandsbesked även kräver tillstånd enligt andra bestämmelser utgör inte heller skäl att överskrida tidsfristen. Om nämnden bedömer att en ansökan om lov eller förhandsbesked inte kan bifallas och därför vill höra efter om sökanden vill ändra sin ansökan bör nämnden begära svar från sökanden inom en viss tid och upplysa om att ärendet kan komma att avgöras även om inget svar inkommer inom den utsatta tiden.

#### Förlängning av handläggningstiden

I lovärendet med dnr BYGG-SBN.2018.1343 förlängde nämnden den 21 december 2018 handläggningstiden med stöd av 9 kap. 27 § PBL i dess lydelse före den 1 januari 2019. Som skäl angavs att ärendet skulle beslutas i nämnden och att sammanträdet var utsatt först den 25 januari 2019.

JO Katarina Pahlsson: En regel om handläggningstid för ansökningar om lov och förhandsbesked infördes i 9 kap. 27 § PBL år 2010. Enligt bestämmelsens ursprungliga lydelse ställdes ett krav på att beslut i ärenden om bygglov skulle meddelas inom tio veckor från det att en fullständig ansökan kom in till nämnden. Tiden kunde förlängas en gång med högst tio veckor utöver de ursprungliga tio veckorna om det var nödvändigt med hänsyn till *utredningen* i ärendet.

Bestämmelsen fick en ny lydelse den 1 januari 2019. Av 9 kap. 27 § tredje stycket PBL framgår nu att tidsfristen för att avgöra ett ärende om lov eller förhandsbesked får förlängas en gång med högst tio veckor utöver de ursprungliga tio veckorna om det är nödvändigt också på grund av *handläggningen* i ärendet. I förarbetena framhålls att den politiska behandlingen av ett ärende bör rymmas inom de tidsfrister som föreskrivs. Byggnadsnämndens sammanträdesplanering utgör således inte i sig tillräckliga skäl att förlänga fristen vare sig enligt den tidigare eller nuvarande lydelsen av bestämmelsen (se prop. 2017/18:210 s. 18).

### Mottagningsbekräftelser

Vid granskningen uppmärksammades att nämnden i ärenden gällande bygglov och förhandsbesked samt i ärenden gällande anmälan enligt 9 kap. 16 § PBL (se t.ex. dnr BYGG-SBN.2019.1412, BYGG-SBN.2019.1444, BYGG-SBN.2019.1515 och BYGG-SBN.2019.1592) skickar en bekräftelse till sökanden eller anmälaren med information om ärendenummer och handläggare. I bekräftelsen anges också följande:

Har du inte hört något inom 5 veckor hör gärna av dig till  
[bygglovsavdelningen@eskilstuna.se](mailto:bygglovsavdelningen@eskilstuna.se)

Företrädare för nämnden uppgav bl.a. följande:

Bekräftelsen skickas till sökanden eller anmälaren när ärendet har registrerats och fördelats till en handläggare. Nämnden håller på att se över utformningen av bekräftelsen. I nuläget lämnar inte nämnden skriftlig information om tidsfrister helt i enlighet med vad som föreskrivs i 9 kap. 27 a § PBL.

JO Katarina Pahlsson: Av 9 kap. 27 a § första stycket PBL framgår att när en ansökan om lov eller förhandsbesked har kommit in till byggnadsnämnden ska nämnden skriftligen informera sökanden om

1. vilka tidsfrister som gäller för beslut om ansökan,
2. att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids, och
3. möjligheterna att överklaga nämndens beslut.

I bestämmelsens andra stycke anges att om tidsfristen för beslut börjar löpa vid en annan tidpunkt än när ansökan kom in till nämnden, ska skriftlig information lämnas om ändringen.

Av tredje stycket framgår att om tidsfristen förlängs enligt 27 § tredje stycket, ska skriftlig information om förlängningen och skälen för den lämnas innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Bestämmelsen om information om tidsfrister i 27 a § ska tillämpas också vid handläggningen av en anmälan (9 kap. 46 § PBL).

När en ansökan eller anmälan kommer in ska nämnden alltså lämna skriftlig information till sökanden eller anmälaren om tidsfristen för att meddela

beslutet, reduktion av avgift om tidsfristen överskrids samt möjligheten att överklaga. Den bekräftelse som nämnden för närvarande skickar i anslutning till att ett ärende kommit in uppfyller inte dessa krav. Jag noterar att det pågår ett arbete med att uppdatera den befintliga bekräftelsen. Jag utgår även från att nämnden ser över rutinerna gällande information enligt 9 kap. 27 a § andra och tredje styckena PBL.

#### Anstånd enligt 9 kap. 28 § PBL

I ett ärende med dnr BYGG-SBN.2014.1285 kom en ansökan om förhandsbesked in till nämnden den 7 oktober 2014. Nämnden beslutade den 18 januari 2016 med stöd av 9 kap. 28 § PBL om anstånd i maximalt två år i avvaktan på detaljplan. Därefter fanns inga ytterligare åtgärder registrerade i ärendet.

JO Katarina Pahlsson: I 9 kap. 28 § PBL finns en möjlighet för en byggnadsnämnd att besluta om anstånd med avgörandet av ett ärende om förhandsbesked till dess att ett påbörjat detaljplanearbete har avslutats. Om kommunen inte har avslutat planarbetet inom två år från det att ansökningsom förhandsbesked kom in till byggnadsnämnden, ska dock ärendet om förhandsbesked avgöras utan dröjsmål. Det nyss beskrivna ärendet borde således ha avgjorts senast i oktober 2016. Jag förutsätter att nämnden snarast avslutar ärendet med någon form av beslut.

#### Handläggningen av tillsynsärenden

Vid granskningen uppmärksammades ett större antal pågående äldre tillsynsärenden. Ärendena avsåg framförallt anmälningar gällande olovlig byggnation och ovårdade tomter. I många av ärendena noterades att handläggningen inte hade påbörjats alternativt hade legat nere under flera år (se t.ex. dnr BYGG-SBN.2011.1708, BYGG-SBN.2011.1971, BYGG-SBN.2013.197, BYGG-SBN.2013.617, BYGG-SBN.2013.1008, BYGG-SBN.2013.1137, BYGG-SBN.2013.1319, BYGG-SBN.2013.1138 och BYGG-SBN.2013.1139).

Det noterades även några tillsynsärenden som var avslutade i november 2019 och i januari 2020 där det hade förekommit mycket långa uppehåll i handläggningen (se t.ex. dnr BYGG-SBN.2011.396, BYGG-SBN.2011.1640 och BYGG-SBN.2015.310).

I flera ärenden där handläggningen avstannat hade nämnden begärt uppgifter från en part. I två tillsynsärenden (dnr BYGG-SBN.2013.1137 och BYGG-SBN.2011.1971) rörande anmälan för olovligt byggande skrev nämnden följande till fastighetsägarna:

Bygglovsavdelningen har ännu inte tagit ställning till anmälan, men kommer att göra detta efter kontakt med er. Därefter kommer du att underrättas om nämndens fortsatta hantering av anmälan.

Ni får gärna/snarast bemöta anmälan i ett brev till bygglovsavdelningen eller genom att kontakta handläggaren.

Respektive:

Bygglovsavdelningen har ännu inte tagit ställning till anmälan, men kommer att göra ett tillsynsbesök på fastigheten. Därefter kommer ni att underrättas om den fortsatta handläggningen av anmälan.

På denna del av fastigheten finns strandskydd. Vi kommer att samverka i ärendet med miljökontoret som har hand om tillsyn av strandskydd.

Ni får gärna bemöta anmälan genom brev till byggavdelningen eller att ringa mig på telefon [...].

Under inspektionen förklarade företrädare för nämnden att handläggningen av tillsynsärendena inte hade varit lika aktiv som i de ärenden där det finns en lagstadgad tidsfrist. De uppgav vidare att nämnden hade prioriterat tillsynsärenden i vilka det funnits anledning att anta att det förelegat en fara för människors liv eller hälsa.

JO Katarina Pahlsson: Enligt 9 § första stycket förvaltningslagen (2017:900), FL, ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Det innebär bl.a. att ärendet inom rimlig tid ska avslutas genom någon form av beslut. En motsvarande reglering fanns i 7 § i 1986 års förvaltningslag (1986:223).

Som tidigare har framhållits är det nämndens ansvar att ärendet handläggs fram till ett avgörande. Nämnden bör därför snarast avgöra dessa ärenden. För att undvika att handläggningen avstannar bör nämnden i skrivelser till anmälaren eller en annan part ange ett sista datum för svar.

Utformningen av beslut

*Motiveringar i nämndens sammanträdesprotokoll*

I flera av nämndens sammanträdesprotokoll saknades skäl för beslutet (se t.ex. protokoll den 19 april 2018, § 80, dnr Bygg 1543/2017, protokoll den 19 april 2018, § 85, dnr Bygg 1627/2017 och protokoll den 25 januari 2019, § 15, dnr Bygg 1101/2018). Protokollen såg i denna del likadana ut. Det angavs under rubriken "Beslut" att stadsbyggnadsförvaltningen yttrat sig och därefter redovisades stadsbyggnadsförvaltningens ärendebeskrivning och motiv till beslut. Det framgick inte av protokollet vad som utgjorde nämndens egen motivering av beslutet.

JO Katarina Pahlsson: I 32 § FL regleras motivering av beslut. Som huvudregel i FL gäller att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. Motiveringen ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. I uttrycket klagörande ligger att skälen måste presenteras på ett sådant sätt att de blir begripliga för den enskilde. Enligt 20 § i 1986 års förvaltningslag gällde som huvudregel att ett beslut i ett ärende som innebär myndighetsutövning mot någon enskild ska innehålla de skäl som har bestämt utgången.

I de fall nämnden i sitt beslut hänvisar till förvaltningens tjänsteskrivelse är det viktigt att det klart och tydligt framgår *att* nämnden har gjort en egen bedömning *och* vilken denna är. I de ovan redovisade protokollen framgår inte det. Om nämnden instämmer helt i den motivering som förvaltningen har framfört bör det tydligt framgå i beslutet. Det kan göras genom en hänvisning, t.ex. ”På de skäl som förvaltningen har framfört beslutar nämnden att...”.

*Otydliga upplysningar om giltighetstiden för lov*

I ett beslut om bygglov noterades nedanstående upplysning (protokoll den 22 augusti 2018, § 144, dnr Bygg 439/2018):

Bygglovet upphör att gälla om åtgärden inte påbörjas inom två år. Om åtgärden har påbörjats inom två år gäller bygglovet i fem år från den dag som beslutet vinner laga kraft (enligt 9 kap 43 § PBL).

JO Katarina Pahlsson: I 9 kap. 43 § PBL anges att ett bygglov som huvudregel upphör att gälla, *om* den åtgärd som lovet avser inte har påbörjats inom två år *och* avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft. Upplysningen i beslutet är alltså inte fullständig.

*Otydliga upplysningar om verkställbarhet av beslut om lov*

I flera beslut där bygglov beviljats angavs under rubriken upplysningar följande (se t.ex. protokoll den 18 september 2019, § 166, dnr Bygg 131/2019, protokoll den 11 oktober 2019, § 179, dnr Bygg 1093/2019 och protokoll den 21 augusti 2019, § 142, dnr Bygg 722/2019):

Beslutet om bygglov och startbesked får verkställas/påbörjas först fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar

JO Katarina Pahlsson: Ett beslut om bygglov får enligt 9 kap. 42 a § PBL verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar. Bestämmelsen omfattar inte startbesked. I dessa fall hade inte startbesked getts. Upplysningen är därför otydlig.

*Missvisande/överflödigt upplysning om startbesked*

I ett beslut där ett tidsbegränsat bygglov beviljats stod under rubriken upplysningar bl.a. följande (protokoll den 25 januari 2019, § 25, dnr Bygg 1508/2018):

Stadsbyggnadsnämndens beslut om startbesked upphör att gälla den dag då beslutet om bygglov upphör att gälla.

JO Katarina Pahlsson: I beslutet hade något startbesked inte getts. Upplysningen framstår därför som missvisande.

*Upplysningar saknades i ett beslut om förhandsbesked*

I ett beslut om förhandsbesked noterades att beslutet saknade vissa upplysningar (protokoll den 22 mars 2018, § 55, dnr Bygg 1769/2017).

JO Katarina Pahlsson: Enligt 9 kap. 39 § PBL ska ett förhandsbesked som innebär att en åtgärd kan tillåtas innehålla



1. en upplysning om att förhandsbeskedet endast gäller om bygglov för åtgärden söks inom två år efter det att beslutet om förhandsbesked vann laga kraft,
2. en upplysning om att förhandsbeskedet inte innebär att åtgärden får påbörjas, och
3. de villkor som behövs för att förhandsbeskedet ska vara förenligt med de förutsättningar som gäller för den kommande bygglovsprövningen.

Det nyss nämnda beslutet innehöll inte några upplysningar enligt kraven i 9 kap. 39 § PBL och var således inte fullständigt.

*Bristande överensstämmelser mellan beslutsmening och motivering*

Beslutsmeningarna i nämndens beslut överensstämde i allmänhet med motiveringarna. Vid granskningen uppmärksammades dock ett ärende där det i motiveringen angavs att fastigheten låg inom detaljplanelagt område men där nämnden i beslutsmeningen hänvisat till 9 kap. 31 § PBL (se protokoll den 25 januari 2019 § 19, dnr SBN/2019:51).

JO Katarina Pahlsson: Det ska naturligtvis råda överensstämmelse mellan beslutsmeningarna och motiveringarna. Olika bestämmelser i PBL styr när bygglov ska ges beroende på om fastigheten omfattas av en detaljplan eller inte. I 9 kap 30 § PBL finns huvudregeln för att ge bygglov inom detaljplanelagt område medan huvudregeln för att ge bygglov utanför detaljplanelagt område återfinns i 9 kap. 31 § PBL. I beslutet var hänvisningen uppenbart felaktig och beslutet framstår som oklart.

**Rättelse av beslut**

I ett nämndprotokoll den 12 december 2018, § 214, dnr SBN/2016:81, hade orden ”förslag till beslut” i rubriken strukits över och ersatts med ”Beslut”. I marginalen hade ”Rättelse av skrivfel enligt FL§36” antecknats.

I ett nämndprotokoll den 25 januari 2019, § 22, dnr SBN/2019:53, hade en siffra i fastighetsbeteckningen kryssats över med blyertspenna. I marginalen stod ”§ 36 förvaltningslag Rättelse av skrivfel” och en otydlig signatur.

JO Katarina Pahlsson: Enligt 36 § FL får ett beslut som innehåller en uppenbar felaktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller något annat liknade förbiseende rättas av den myndighet som har meddelat beslutet. En rättelse bör göras genom att det på originalhandlingen med det ursprungliga beslutet görs en bestående anteckning om att rättelse har skett, datum för rättelsen och tjänstemannens namn och underskrift. En rättelse bör alltså inte göras på det sätt som skett i de beskrivna fallen. JO har vidare uttalat att en rättelse som antecknats på ett protokoll bör göras av de personer som justerat protokollet (se JO 2002/03 s. 397).

## Avslutande av ärenden

### *Underrättelse om beslut i ett tillsynsärende*

Nämnden fick den 7 augusti 2018 in en anmälan gällande ett olovligt uppfört plank (dnr BYGG-SBN.2018.1100). Anmälarna var missnöjda med höjden på planket och att det var uppfört ca en meter från deras tomtgräns.

Fastighetsägaren fick tillfälle att yttra sig och kom den 5 september 2018 in med foton till nämnden. I en tjänsteanteckning samma dag angav handläggaren att ärendet var åtgärdat och planket var sänkt till ett staket. Ärendet avslutades samma dag. Det framgick inte att anmälarna hade informerats om beslutet.

JO Katarina Pålsson: Enligt 11 kap. 5 § PBL ska byggnadsnämnden pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i plan- och bygglagen, i föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller i EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde.

JO har i flera tidigare beslut uttalat att en person som i egenskap av ägare till en grannfastighet har begärt ingripande av nämnden har rätt att få ett beslut av nämnden (se t.ex. JO 1980/81 s. 468, JO 1990/91 s. 337 och JO 2007/08 s. 502). Men även när den som har gett in ett klagomål inte berörs av beslutet i sådan mån att han eller hon har rätt att överklaga beslutet kan det i många fall vara lämpligt att underrätta klaganden om hur ärendet har avgjorts.

### *Avskrivning av ett bygglovsärende*

Den 12 maj 2015 inkom en ansökan om bygglov till nämnden (dnr BYGG-SBN.2015.757). I juli 2015 begärde nämnden att sökanden skulle komplettera ansökan. Någon komplettering kom inte in till nämnden och av en tjänsteanteckning i ärendet den 24 januari 2018 framgick följande:

Ärendet avskrivs, inga kompletteringar har inkommit och inget har heller inte byggts.

Den 24 januari 2018 finns även följande antecknat i ärendehanteringssystemet:

Beslut Bygglov [*handläggarens namn, JO:s anm.*]: Avskrivet

Det fanns inget formellt beslut meddelat och det framgick inte att sökanden informerats om beslutet.

JO Katarina Pålsson: Att ett ärende skrivs av från vidare handläggning innebär, liksom vid avvisning, att ärendet avslutas utan en slutlig prövning i sak. En förutsättning för avskrivning är att ärendet till följd av någon händelse har förlorat sin aktualitet, t.ex. när en ansökan har återkallats. Att en sökande förhåller sig passiv under ärendets gång, t.ex. inte följer en uppmaning att komplettera handlingarna, utgör dock inte en grund för avskrivning. Sökanden är inte skyldig att på något särskilt sätt vidmakthålla sin ansökan sedan denna en gång gjorts (jfr JO 1994/95 s. 453). I stället har sökanden rätt till en prövning av sin ansökan i befintligt skick. Om det inte är möjligt ska ansökan avvisas.

Som jag tidigare redovisat framgår det av 32 § FL att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövt.

Enligt 9 kap. 41 § första stycket PBL ska ett beslut om lov eller förhandsbesked, tillsammans med en uppgift om vad den som vill överklaga beslutet måste göra, delges bl.a. sökanden och annan part. Av andra stycket framgår att om delgivning är uppenbart obehövt ska beslutet i stället skickas till dem som avses i första stycket.

Beslutet i bygglovsärendet gick sökanden emot. Nämnden borde därför ha fattat ett beslut med en klargörande motivering. Nämnden borde naturligtvis också ha expedierat beslutet till sökanden i enlighet med 9 kap. 41 § PBL.

#### *Beslut att avvisa anmälningar om olovliga åtgärder*

I ett par ärenden hade nämnden beslutat att avvisa anmälningar om olovliga åtgärder (dnr BYGG-SBN.2017.120 och BYGG-SBN.2019.812). Det framgick dock att nämnden hade prövat anmälningarna i sak.

JO Katarina Pahlsson: Nämnden har i de två besluten *avvisat* anmälningarna om olovliga åtgärder. En avvisning innebär att beslutsfattaren bedömer att ansökan har sådana brister att den inte kan prövas i sak. I de här besluten har nämnden dock gjort en prövning av förutsättningarna för att vidta en tillsynsåtgärd och konstaterat att det saknas sådana förutsättningar. Nämnden borde då istället ha *avslagit* anmälningarna.

#### Information om hur man överklagar

I nämndens information om överklagande, ”Hur man överklagar”, anges bl.a. följande:

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger personnummer, postadress och telefonnummer. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er ståndpunkt, bör ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt er. Sänd i så fall med fullmakt.

JO Katarina Pahlsson: Bestämmelser om överklagande av beslut enligt PBL till länsstyrelsen finns i 43–47 §§ FL (se 13 kap. 16 § första stycket PBL). Bestämmelserna i FL kräver att ett överklagande sker skriftligt men inte att det ska vara undertecknat. Det innebär att även e-postmeddelanden kan uppfylla kravet på skriftlig form vid överklagande. Bestämmelserna uppställer inte heller något krav på att personnummer, postadress och telefonnummer ska anges eller att fullmakt ska skickas med när ombud anlitas. Jag förutsätter att överklagandehänvisningen uppdateras, så att den får ett korrekt innehåll.